

พระเทพญาณโมลี

เฉลิม มากนวล เรียบเรียง

ออกอากาศเสาร์ที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๒๗

เขต รังษีจระณะ อานอกอากาศ

พระเทพญาณโมลี เป็นพระเถระชั้นผู้ใหญ่อดีตเจ้าคณะจังหวัดมณฑลปัตตานี และอดีตครองเจ้าคณะภาคปัจจุบันเป็นพระเถระที่เป็นที่เคารพนับถือของผู้ไคร้ธรรมะทั้งหลาย เพราะท่านเป็นทั้งนักเทศน์และกวี

พระเทพญาณโมลี เดิมชื่อเกตุ นามสกุล ธรรมรัชชะ โยมบิดาชื่อ นายเฉ่งเซ่ง โยมมารดาชื่อ นางไต้เลียน เกิดปีระกา ตรงกับวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๔๐ ที่บ้านเลขที่ ๒ ถนนยะหริ่ง ตำบลบ่อทราย อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา

ศึกษาทางโลก เป็นนักเรียนมัธยมรุ่นแรกของโรงเรียนมหาวิทยาลัยราชวสุสงขลา เรียนจบชั้นปีที่ ๓

การศึกษาด้านธรรม ได้บรรพชาเป็นสามเณรเมื่ออายุเพียง ๑๖ ปี ที่วัดเลียบ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา และได้อุปสมบทเป็นพระภิกษุเมื่อ ๑๕ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๖๐ ได้ศึกษาทางธรรมอย่างจริงจัง คือ สอบนักธรรมชั้นตรีได้ในปี ๒๔๖๑ สอบได้นักธรรมชั้นโทได้ในปี พ.ศ. ๒๔๖๒ สอบได้เปรียญ ๓ ประโยคเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๖๘ และได้สอบได้เปรียญ ๔ ประโยคในปี พ.ศ. ๒๔๗๐ นับว่าท่านมีความรู้แตกฉานทั้งทางโลกและทางธรรม

ในด้านการบริหารคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๔๗๑ เป็นเจ้าอาวาสวัดเลียบ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา พ.ศ. ๒๔๗๒ เป็นเจ้าคณะอำเภอจะนะ และอำเภอเทพา จังหวัดสงขลา พ.ศ. ๒๔๗๓ เป็นเจ้าคณะอำเภอเมืองสงขลา ได้รับสมณศักดิ์เป็นพระครูวิจิตรคณาภิรักษ์ และได้เป็นกรรมการสงฆ์จังหวัดสงขลา พ.ศ. ๒๔๗๗ เป็นเจ้าคณะมณฑลปัตตานี เลื่อนสมณศักดิ์เป็นพระราชคณะที่ พระญาณโมลีธรรมวาทีสุนทร พ.ศ. ๒๔๘๘ เลื่อนสมณศักดิ์ เป็นชั้นราชที่พระราชญาณโมลี พ.ศ. ๒๕๐๐ เลื่อนสมณศักดิ์ เป็นชั้นเทพที่พระเทพญาณโมลี

พระเทพญาณโมลีได้ทำประโยชน์ในด้านจัดการศึกษาของคณะสงฆ์ไทยในภาคใต้และประเทศมาเลเซียอย่างมากมาย เป็นต้นว่า ได้จัดการเรียนนักธรรมและบาลีที่จังหวัดสงขลาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๖๘ สืบมาจนปัจจุบัน ได้จัดการศึกษานักธรรมในประเทศสหพันธรัฐมาเลเซีย มีเปิดการสอนนักธรรมสนามหลวงสืบมาจนปัจจุบัน พระเทพญาณโมลี ได้เป็นคณะกรรมการบริหารคณะสงฆ์ไทยในสหพันธรัฐมาเลเซียด้วย

นอกจากด้านบริหารการศึกษาของคณะสงฆ์แล้ว พระเทพญาณโมลีมีความรอบรู้ด้านธรรมะอย่างดียิ่งเป็นนักเทศน์ที่มีโวหารคมคาย ลักษณะเด่นในเทศนาโวหารของท่านคือ การสาธกนิทานขึ้นมาประกอบข้อธรรมะแล้วสอดแทรกคำประพันธ์ประเภทโคลง ฉันท์ กาพย์ เป็นทำนองสุภาพที่กลมคายไพเราะน่าสนใจและน่าจดจำอย่างยิ่ง

ท่านกวีนิพนธ์ พระเทพญาณโมลี ได้รจนาคำประพันธ์ประเภทต่าง ๆ ไว้แทบทุกประเภททั้งร้อยแก้วและร้อยกรอง โดยเฉพาะร้อยกรอง เรื่องมหาสุบินคำฉันท์ ซึ่งคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ จักพิมพ์เผยแพร่ นอกจากนี้ยังมีโคลงเรื่องวีรบุรุษและวีรสตรี ตีพิมพ์ในทักษิณเพจน์ นี้เป็นเพียงส่วนหนึ่งของบทนิพนธ์ของท่าน นับว่าท่านเป็นหนึ่งในกวีชาวใต้ที่น่ายกย่อง

ปัจจุบัน พระเทพญาณโมลี มีสุขภาพแข็งแรงแม้จะมีอายุถึง ๘๗ ปี อยู่ในสมณเพศถึง ๗๐ ปี ยังมีความจำเป็นเลิศ สามารถท่องคำประพันธ์ที่ท่านแต่งได้อย่างไพเราะน่าฟัง และท่านพร้อมที่จะสนทนาธรรมกับผู้ใคร่ธรรมทั้งหลายด้วย